نامه به سردبیر و پاسخ آن

نقد مقاله

موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویی در دانشگاه‌های علوم پزشکی

سید علیرضا جوادی‌نیا*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ شهریور ۱۳۹۲؛ ۱۳(٦): ۵۳۵ تا ۵۳۷

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

پژوهش و تحقیق زیربنای اصلی پیشرفت و توسعه پایدار هر کشوری در دنیای کنونی است. مسلماً آشنایی افراد با اهداف و فرایند اجرا طرح‌های تحقیقاتی در دوران دانشجویی یکی از مؤثرترین راه‌های ارتقا سطح پژوهش در کشور است. از این منظر بررسی و مطالعه موانع انجام این طرح‌های مهم جلوه می‌نماید. هر چند که در این زمینه تاکنون پژوهشی اساسی و زیربنایی صورت نپذیرفته است اما در این میان معدود مطالعاتی همچون مطالعه عنبری و جدیدی با عنوان "مقایسه دیدگاه دانشجویان محقق و غیرمحقق در مورد موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک، و ارائه استراتژی‌های مناسب در مدیریت تحقیقات دانشجویی"(۱) صورت پذیرفته و در شماره اخیر مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی منتشر شده است. در این مطالعه اهم موضوعات مطرح شده از جانب دانشجویان شامل کمبود دستیاران پژوهشی دوره دیده، عدم استفاده از نتایج تحقیق در جامعه، ضعف دانشجویان در آشنایی با کتابخانه دیجیتال بوده است.

اغلب موارد مذکور در این طرح‌ها از جمله عمده مشکلات و موانع اجرا طرح‌های دانشجویی است اما این تحقیقات به سایر موانع و علل عدم گرایش دانشجویان به تحقیق توجه کافی نداشته‌اند. تجربه شخصی اینجانب در مسؤولیت‌های مختلف پژوهشی در دانشگاه و اجرای طرح‌های تحقیقاتی متعدد و چاپ مقالات متعدد در پایگاه اطلاعاتی مختلف نشان می‌دهد که یکی از مهم‌ترین علل عدم تمایل دانشجویان به شرکت در کارهای تحقیقاتی، عدم آشنایی آن‌ها با مزایای حاصل از پژوهش در آینده کاری آن‌ها است. گواه این مطلب نیز تلاش اغلب دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی جهت اجرا طرح تحقیقاتی و چاپ مقاله جهت ادامه تحصیل بدون آزمون است. در مصاحبه با این دانشجوان اعلب اظهار می‌نمایند که در صورت آگاهی از این مزایا از ترم‌های پایین‌تر تحصیلی جهت اجرا طرح تحقیقاتی اقدام می‌نموده‌اند. این مشکل در رشته‌های پزشکی بغرنج‌تر می‌گردد جایی که اولین طرح تحقیقاتی دانشجو، پایان‌نامه تحصیلی او است. دانشجویی که طی هفت سال تحصیلی صرفاً دو واحد درس تئوری آشنایی با این موضوع داشته و تاکنون به صورت عملی به اجرا تحقیقات نپرداخته و باید یکی از مهم‌ترین مراحل تحصیل خود را پشت سر بگذراند. یکی دیگر از موانع موجود در اجرا طرح‌های تحقیقاتی قابل مشاهده است عدم رعایت اخلاق در پژوهش و عدم رعایت حقوق دانشجو در هنگام ثبت طرح‌های

* **نویسنده مسؤول:** سید علیرضا جوادی‌نیا، دانشجو رشته پزشکی کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران. javadinia.alireza@yahoo.com

دریافت نامه: ۹۲/۵/۱۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۲/۵/۱۲، تاریخ پذیرش: ۹۲/۵/۲۷

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

تحقیقاتی و یا انتشار مقالات است به طوری که اغلب در هنگام انتشار مقالات نامه دانشجو براساس صلاح دید استاد و یا نیاز او به امتیازات جهت ارتقا در محل مناسب خود قرار نمی‌گیرد که این موضوع سبب دلسردی و از بین رفتن انگیزه پژوهش در دانشجویان می‌گردد.

مسلماً با در نظر گرفتن این موارد در کنار سایر موضوعات مطرح شده در سایر تحقیقات و تلاش در جهت رفع آن‌های می‌توان شاهد جهش اساسی در کیفیت و کمیت طرح‌های تحقیقاتی دانشجویی بود که این مهم گام بلندی در جهت نیل به اهداف والای نقشه جامع علمی کشور و راهی برای رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز کشور عزیزمان است.

واژه‌های کلیدی: فعالیت‌های پژوهشی، تحقیقات دانشجویی، مدیریت تحقیق، سازمان پژوهشی

منابع

1. Anbari Z, Jadidi RA. Comparing of Barriers to Research Activities among Students of Arak University of Medical Sciences, and Appropriate Strategies for Student Research Management. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13(5):399-412

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

پاسخ به نقد مقاله:
"مقایسه دیدگاه دانشجویان محقق و غیرمحقق در مورد موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک، و ارائه استراتژی‌های مناسب در مدیریت تحقیقات دانشجویی"

زهره عنبری*، رحمت‌اله جدیدی

سردبیر **محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی**

با سلام و ادب و تشکر از زحمات همکار محترم مبنی بر ارائه دو پیشنهاد پیرامون مقاله اینجانب با عنوان : "مقایسه دیدگاه دانشجویان محقق و غیر محقق در مورد موانع انجام فعالیت های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک و ارائه استراتژی های مناسب در مدیریت تحقیقات دانشجویی بدینوسیله موارد مطرح شده در نقد مقاله اینجانب در خصوص عدم ذکر مشکلات دانشجویان در انجام پژوهش در مواردی چون: عدم آگاهی دانشجویان به مزایای پژوهش در آینده آنان" و "عدم رعایت اخلاق پژوهشی و عدم ثبت نام دانشجویان در مقالات منتشر شده"، توضیحاتی به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

در خصوص عدم توجه دانشجویان به مزایای پژوهش باید تاکید نمایم که دقیقاً سؤالات ۱۰ و ۱۱ پرسشنامه طراحی شده مربوط به همین مشکل می‌باشد در این سؤالات اشاره به " وجود ضعف در مکانیزم‌های تشویقی " که خود به نوعی می‌تواند آگاهی بخش دانشجویان در خصوص مزایای انجام پژوهش باشد ذکر شده است همین طور سؤال ۲۳ به نوعی تمایل دانشجویان را در مشارکت به انجام کار گروهی در فعالیت‌های پژوهشی سؤال می‌نماید که به نوعی عدم رعایت اخلاق پژوهشی و نیز عدم ذکر نام دانشجویان در مقالات را نشان می‌دهد که می‌تواند آنان را برای انجام کارهای گروهی بی‌انگیزه سازد همچنین در سؤال ۳۰ از دانشجویان در قالب یک سؤال باز خواسته شده بود که مشکلات خود را در زمینه مشکلات پژوهشی ذکر نماید که این دانشجویان تحت مطالعه در دانشگاه علوم پزشکی اراک موارد ذکر شده توسط نقاد محترم را اشاره ننموده بودند.

* **نویسنده مسؤول:** دکتر زهره عنبری (استادیار)، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران. dr.anbari@arakmu.ac.ir
دکتر رحمت‌اله جدیدی (استادیار)، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران. jadidi88@jmail.com
تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۵/۱۰، تاریخ اصلاحیه: ۹۲/۵/۲۷، تاریخ پذیرش:۹۲/۵/۲۸

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]